

**A Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara küldöttgyűlésének
100/2017. (III. 22.)
határozata
a Kamara Etikai Kódexéről**

**- egységes szerkezetben a Küldöttgyűlés által 2017. július 27. napján elfogadott
módosításokkal -**

1. § A jelen szabályzat megalkotására az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szaktv.) 71. § (3) bekezdés f) pontja ad felhatalmazást, s ennek alapján a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara (továbbiakban Kamara) 2017. évi március hó 18. napján megtartott küldöttgyűlése fogadta el 100/2017. (III. 22.) határozatával.

A szabályzat személyi hatálya:

2. § A jelen szabályzat kiterjed a Kamara valamennyi tagjára, függetlenül attól, hogy kirendelés vagy megbízás alapján jár el és Szaktv. 45. § (2) bekezdés n) pontja szerinti alávetés alapján az eseti szakértőkre (a továbbiakban együtt szakértő).

3. §

Általános magatartás-szabályok

4. § (1) Etikai vétséget követ el az igazságügyi szakértő, ha a Kamara Etikai kódexében meghatározott magatartási szabályokat szándékosan vagy gondatlanul megszegi, valamint ha igazságügyi szakértői tevékenységén kívül szándékos vagy gondatlan magatartásával, illetve életvitelével a szakértői kar tekintélyét csorbítja.

(2) A szakértő tájékoztatási kötelezettsége körében köteles haladéktalanul értesíteni a hatóságot, ha

– álláspontja szerint – annak hatáskörébe tartozó intézkedés megtétele vagy eljárási cselekmény lefolytatása hivatalból szükséges. Ha a szakértő tevékenysége során olyan körülményt, tényt észlel, amely az ügy megítélését érdemben érinti, de arra a hatóság vagy a megbízó nem utalt, köteles az érintett körülményt, tényt a hatóságnak vagy a megbízónak jelezni, ez a „kitanítás” azonban nem lehet ellentétes az eljárás jellegével.

5. § Ha szakértőt a magánszakértői vélemény szakmai megállapításaival összefüggésben megbízója utasítja[.], úgy az erre vonatkozó megbízói utasítást vissza kell utasítani. Ha a megbízó ezen utasítástól teszi függővé a megbízást, a szakértő a megbízást köteles visszautasítani.

5/A. § A szakértő az eljárásban hivatalból résztvevőkkel köteles olyan kapcsolatot kialakítani, amely a kölcsönös megbecsülésen alapul, és az együttműködés eredményességét szolgálja.

Elévülés

6. § (1) Az etikai vétség elévül, s így nem folytatható le a cselekmény miatt etikai eljárás, ha

a) azt az erre jogosult a cselekmény vagy mulasztás tudomására jutásától számított hat hónap alatt nem kezdeményezi vagy

b) a cselekmény befejezése vagy a mulasztás megszűnése óta öt év eltelt.

(2) Ha az igazságügyi szakértő a szakvélemény elkészítése során vagy a szakvélemény elkészítését követően ahhoz kapcsolódóan több rész-cselekményt végez, az elévülési idő kezdő

időpontja az utolsó részcselekmény elvégzésének időpontja.

(3) A bűncselekmény törvényi tényállását megvalósító etikai vétség a bűncselekménnyel együtt évül el.

(4) Ha az etikai vétségnek is minősülő cselekmény miatt büntető, szabálysértési vagy szakmai kamara hatáskörébe tartozó fegyelmi eljárás indult, az eljárás jogerős befejezésétől számított három hónapon belül az etikai eljárás akkor is megindítható, ha a fent meghatározott határidő eltelt.

Etikai vétség jogkövetkezményei

Etikai vétség miatti büntetés

7. § Az etikai vétséget elkövető igazságügyi szakértővel szemben kiszabható etikai büntetések a következők:

- a) figyelmeztetés,
- b) írásbeli megrovás.

8. § A Kamara etikai tanácsa az etikai vétséggel érintett ügy érdemére való kihatására tekintettel, az elkövetésre irányuló szándék vagy gondatlanság fokának megfelelően, az általa feltárt összes súlyosító és enyhítő körülmény figyelembe vételével, mérlegelési jogkörében határozza meg az elkövetett etikai vétség konkrét jogkövetkezményét.

9. § Az etikai büntetéshez fűződő hátrányos jogkövetkezmények megszűnnek, ha az etikai határozat jogerőre emelkedésétől számítva egy év eltelt.

Egy ügyben több etikai vétség miatti jogkövetkezmény is meghatározható. Egy magatartás miatt az eljárás alá vont szakértővel szemben fegyelmi büntetés és etikai büntetés nem szabható ki.

Etikai vétség miatti intézkedés:

10. § Az etikai tanács – etikai büntetések mellett vagy helyett –

- a) kötelezheti a vétséget elkövetőt, hogy szóban vagy írásban, adjon elégtételt a sértettnek,
- b) a további jogsértő magatartás folytatásától eltilthatja,
- c) s ezekben az esetekben döntésének a szakértő általi, az Etikai Tanács által meghatározott határidőben történt végrehajtása esetén az etikai büntetés kiszabásától eltekinthet.

A határidő megtartásának kötelezettsége

11. § Etikai vétséget követ el a szakértő, ha kirendelésben meghatározott feladatát határidőre nem teljesíti. Amennyiben a kirendelő hatóság a megadott határidő túllépését nem kifogásolja, vagy a szakértő késés okára vonatkozó magyarázatának helyt ad, a határidő túllépése nem minősül etikai vétségnek. Ugyancsak nem minősül etikai vétségnek a késés, ha annak oka a szakértőnek nem felróható, vagy vis maior.

Összeférhetetlenség

12. § (1) Összeférhetetlenség esetén a szakértő köteles a megbízást visszautasítani.

(2) Amennyiben a szakértő a megbízás ellátása (teljesítése) során válik összeférhetetlenné, ezt a körülményt köteles megbízójával haladéktalanul közölni, és a megbízás teljesítését a továbbiakban megtagadni.

13. § Összeférhetetlen, és megbízási ügyben nem járhat el a szakértő:

- a) ha a megbízási korábbi, még folyamatban levő kirendeléses ügyben végzett szakértői tevékenységével összefügg,
- b) megbízójával 3 éven belül munkaviszonyban (szolgálati, alkalmazotti jogviszonyban) állt, illetőleg munkavállalóként az ügy intézésében részt vett.

Válaszadás megtagadásának kötelezettsége

14. § Köteles a szakértő a válaszadást megtagadni olyan kérdésre, melyre vonatkozóan rendelkezésére álló adattal összefüggésben bármely okból titoktartási kötelezettség terheli, és erre köteles felhívni a kirendelő hatóság, vagy a megbízója figyelmét.

Magatartási szabályok a szakértői tevékenység során

15. §

16. § A szakértő a tevékenysége ellátásával kapcsolatos, jogszabályon, a kirendelő határozaton vagy megbízási szerződésen alapuló tájékoztatási kötelezettségének olyan módon és időben köteles eleget tenni, hogy kirendelőjét, megbízóját a lehető legkisebb érdeksérelem érje.

Pártatlanság követelménye

17. §

18. § (1)

(2) A szakértő köteles kirendelőjét, vagy megbízóját értesíteni, amennyiben a szakértő tevékenysége ellátása során a tevékenységével érintett felek, bármilyen módon az érdekeiknek megfelelően befolyásolják, vagy befolyásolni igyekeznek.

(3) Ha fenti cselekményt a kirendelő vagy megbízó követi el, a szakértő köteles a kirendelést vagy megbízást visszautasítani, és

- a) a kirendelő hatóság felettes szervét értesíteni, bírósági kirendelés esetén a bíróság elnökét,
- b) amennyiben a fent meghatározott cselekménnyel kapcsolatosan közvérdra üldözendő bűncselekmény alapos gyanúja merül fel, büntető feljelentést tenni.

Kapcsolattartás az érintett felekkel a szakértő tevékenysége és egyéb eljárás során

18/A. § (1) A szakértő köteles magát a tevékenysége során a tevékenységével érintett felek érzelmnyilvánításaitól elhatárolni, az udvariasság szabályait megtartva az érzelmi nyilvánításoktól szóban és írásban egyaránt tartózkodni.

(2) A szakértőnek joga van a felekkel egyenlő elbánásra igényt tartani s ennek az udvariassági szabályok maradéktalan betartása mellett indokolt esetben hangot adni. A szakértő köteles a nem megalapozott véleményközléstől tartózkodni, az eljárásban ugyanakkor ezt jogában áll a felektől is elvárni. Az erre irányuló udvariassági közlés sem szóban sem írásban nem valósít meg etikai vétséget. A megalapozott tényállítást, amennyiben az a folyó eljárásban indokoltan hangzik el, nem valósít meg etikai vétséget.

19. § A szakértő a tevékenységével érintett felekkel szóban vagy írásban kizárólag a tevékenységével kapcsolatban tarthat kapcsolatot olyan módon, hogy a felek bármelyikének megkeresése nyomán tanúsított eljárásáról – tájékoztatás, válaszadás stb. – valamennyi érintett fél hitelt érdemlő módon értesülhessen.

20. § (1) A tervezett szakértői helyszínelés, vizsgálat logisztikai biztosítása érdekében folytatott egyeztetés részleteiről a szakértő nem köteles minden felet értesíteni. A szakértő a

kirendelő/megbízó által adott utasítás szerint köteles a kirendelésben/megbízásban megjelölt feleket szakértői eljárási cselekménye/helyszínelése időpontjáról és helyéről tájékoztatni.

(2) A tájékoztatás történhet ajánlott, vagy tértivevényes levélben, vagy a kiértésített személy postafiókjába az üzenet megérkezését bizonyító visszaigazolt (elektronikus tértivevény vagy visszaigazolás a postafiókról) elektronikus levélben, vagy az e-per szabályai szerinti elektronikus levélben, sőt sürgős szükség esetén telefonüzenetben is – kivéve, ha a kirendelő, illetőleg megbízó az eljárás jellegére tekintettel ettől eltérően rendelkezett.

(3) Magánszakértői vélemény készítésekor – kivéve, ha azt jogszabály, vagy kötelező szakmai szabály másként nem rendeli - a szakértő nem köteles eljárási cselekményéről mást értesíteni, mint akit a megbízó megjelölt. Az értesítési kötelezettség megszegésének bizonyítási kötelezettsége az etikai eljárás kezdeményezőjét terheli.

21. § (1) A szakértő a helyszíni szemlén köteles tűrni, s nem akadályozni azon eljárásban érintett személyek jelenlétét, akiknek nyomós érdeke fűződik a szakértői helyszíni cselekmény nyomon követéséhez, kivéve, ha azt jogszabály vagy kötelezően alkalmazandó szakértői szakmai szabály tiltja, vagy a plusz személyek jelenléte miatt élet vagy balesetveszély lép fel.

(2) Amennyiben ez az etikai eljárásban kérdéses, ez utóbbi körülmény bizonyítása a szakértő kötelezettsége.

(3) Az eljárásban érintett felek a szakértői cselekményről nyomós indok fennállása esetén, így például szabálytalan áram-, gáz vételezéssel kapcsolatos szakértői vizsgálatról - előzetes bejelentés esetén készíthetnek hang- vagy videó felvételt, ha annak során a szakértő tevékenységét nem akadályozzák, s jogszabály ezt nem tiltja, vagy a jogszabályban meghatározott személy a szükséges hozzájárulását megadja.

22. § (1) A szakértő köteles minden olyan magatartástól tartózkodni, amely a tevékenységével érintett személyek esetleges járatlanságára, illetőleg a tevékenységgel összefüggő, eljárásban tanúsított magatartásuk – indokolatlan és felesleges – minősítésére utal.

(2) Azon szakvéleményi, vagy ahhoz kapcsolódó kiegészítés/megállapítás, amely az eldöntendő ügyszökhöz tartozó valós, tényszerű érdemi információt hordoz, akkor sem tekinthető etikai vétségnek, ha az abban foglaltak a felek bármelyikére nézve negatív következtetés levonására alkalmasak.

23. § Tilos minden olyan magatartás tanúsítása, amely alkalmas lehet arra, hogy a szakértői tevékenységgel érintett felekben az a – téves – feltevés alakuljon ki, miszerint a szakértő a tevékenységgel érintett ügyben döntésre jogosult személlyel bármilyen kapcsolatban áll, továbbá, hogy a tevékenységgel érintett ügy kimenetelére bármilyen, szakértői tevékenységen kívüli ráhatással bír.

Rendelkezésre állás kötelezettsége

24. § A szakértő köteles – a kirendelőjének, vagy megbízójának – a szakértői tevékenységével kapcsolatos megkeresésére – a megkeresésnek megfelelően – szóban vagy írásban ésszerű határidőn belül –válaszolni, vagy azzal kapcsolatban megfelelő módon intézkedni.

Magatartási szabályok a szakértői vélemény vonatkozásában

26. § (1)

(2) Másik szakértő szakvéleményétől eltérő szakmai álláspont szakvéleményi megjelenítése önmagában sem hatósági kirendelés, sem megbízás alapján nem valósít meg etikai vétséget, akkor sem, ha az előzőleg készített szakvélemény megállapításaival részben vagy akár egészben ellentmondó, vagy akár ellentétes következtetéseket fogalmaz meg.

(3) Amennyiben az eljárás során ismertté válik a szakértő számára, hogy az ügyben előzőleg készült igazságügyi szakértői vélemény, s ennek jelentősége lehet a konkrét eljárás szerinti szakértői véleményre, a később eljáró szakértő köteles (az eljárást feleslegesen nem elhúzó módon) kísérletet tenni az előző szakvélemény beszerzésére a kirendelő, illetve megbízó útján. Az ezzel kapcsolatos esetleges szakértői adatközlés nem tekinthető etikai vétségnek.

27. § (1) A szakértő köteles tartózkodni szakvéleményében és az eljárással kapcsolatos hivatalos megnyilatkozásaiban a másik szakértőre vonatkozó minősítő megjegyzésektől.

(2) A másik szakvélemény esetleges hibáinak megfelelő szakmai alátámasztás melletti bemutatása/magyarázata/bizonyítása nem etikai vétség.

Egyértelműség követelménye

28. § A szakértő köteles szakvéleményét a magyar nyelv szabályai szerint olyan tartalmi egyértelműséggel megfogalmazni, hogy az a szakmai ismeretekkel nem rendelkező felek számára is érthető legyen.

29. § Amennyiben a szakértő egyértelmű megállapításra nem jut, köteles a szakértői véleményben erre a körülményre felhívni a figyelmet, és ezzel egy időben megjelölni ennek okát, a vélelmezhető valószínűség mértékét; valamint a további lehetséges megoldásokat, illetőleg a pontosítás lehetőségét – amennyiben erre objektív adatok rendelkezésére állnak.

Ellenőrizhetőség követelménye

30. § A szakértő a szakvéleményében köteles rögzíteni, hogy

- a) a szakvélemény hatósági kirendelés vagy megbízás alapján készült,
- b) a kirendelő végzésben (határozatban), illetve a megbízásban meghatározott szakkérdéseket,
- c) a szakértői megállapítások kimunkálásához felhasznált adatokat, és egyéb dokumentumokat,
- d) a szakértői vizsgálat során alkalmazott eszközöket és módszereket,
- e) a szakértő szakmai kompetenciájába tartozó megállapításokat, és
- f) az ügy megítélése szempontjából releváns egyéb szakmai tényeket.

Indoklás követelménye

31. § Amennyiben a vélemény alapjául szolgáló adatok értékelése, illetőleg az azokból levont következtetések megismerhetősége tekintetében hiányos a szakértői vélemény, az eljáró szakértő azt köteles kérdésre, kérésre – külön díj megfizetése nélkül – kiegészíteni.

32. §

33. § (1) A szakértői vélemény elkészítése után, új tény, körülmény, illetve egyéb bizonyíték felmerülése esetén a szakértő – felhívásra és a tevékenység díjának megadása esetén – köteles szakvéleményét felülvizsgálni, és indokolt esetben módosítani, vagy kiegészíteni.

(2) A szakértői vélemény elkészítése után a szakértő köteles az egyéb úton tudomására jutó, és a szakértői megállapításokat érdemben érintő új tényt, körülményt, vagy egyéb bizonyítékot a kirendelő hatóságnak bejelenteni, és a szakvélemény esetleges módosítását kezdeményezni.

34. §

Idegen szakvélemény alkalmazása

35. § (1) A szakértő szakértőtársának szakvéleményéről, annak megállapításairól csak akkor nyilatkozzék, ha a szakértői vélemény birtokába jogszerűen jutott, a másik szakvéleménnyel kapcsolatos nyilatkozatra a kirendelő/megbízó felkérte, vagy annak szükségessége nagy valószínűséggel az eljárás során amúgy is felmerül.

(2) Ennek során csak szakmailag megalapozott, tény- és tárgyszerű megállapításokra szorítkozzék, a sértő, minősítő megjegyzések etikai vétséget valósíthatnak meg. Önmagában az nem számít etikai vétségnek, ha a megalapozott szakmai megállapítások negatív következtetés levonására adnak lehetőséget a vizsgált szakvéleménnyel kapcsolatban.

36. § (1) Nem etikai vétség, ha szakértői véleményében olyan megállapításra jut, amelyet – ismeretei szerint – más szakértő írásban, vagy a nyilvánosság előtt korábban már közölt, ha erre a körülményre megfelelően utal.

(2)

37. §

Záró rendelkezések

37/A. § A jelen szabályzat rendelkezéseit a közzétételt követő naptól megvalósított magatartásokra kell alkalmazni.

38. § (1) Az etikai vétséget a panaszolt cselekmény elkövetésekor hatályban lévő Etikai Kódex szerint kell elbírálni.

(2) Ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő Etikai Kódex rendelkezései szerint a cselekmény nem etikai vétség, vagy lehetőséget biztosít az enyhébb elbírálásra, akkor a cselekmény elbírálásakor hatályos Etikai Kódex rendelkezéseit kell alkalmazni.